

4.9.2023

TYÖLLISYYSRAHASTO | JULKINEN

Arvio aikuiskoulutustuen kehittämissuhteista

Työllisyysrahasto

Sysselsättningsfonden | Employment Fund

Saatesanat

- Petteri Orpon hallitusohjelmassa on esitetty aikuiskoulutustuen lakkauttamista 1.8.2024 alkaen.
- Keskustelu aikuiskoulutustuesta on käynyt kesän aikana vilkkaana. Tukea on tarkasteltu viime vuosina eri näkökulmista. Olemme tarkastelleet toimeenpanon näkökulmasta tutkimusten esiin nostamia havaintoja ja esityksiä sekä julkisessa keskustelussa esille nousseita ideoita. Erityisesti olemme kiinnittäneet huomiota tuen keston eri koulutustaustoilla, tuen määrään sekä määräaikaisissa työsuhteissa työskentelevien tukioikeuteen
- Tähän materiaaliin on koottu ne kohdentamiskeinot, jotka olisivat tehokkaan ja laadukkaan toimeenpanon näkökulmasta mahdollisia.
- Julkisen sektorin toimijana haluamme tarjota materiaalin kaikkien päätöksentekijöiden käyttöön.
- Materiaalissa matalasti koulutettu -termillä tarkoitetaan enintään toisen asteen tutkinnon suorittanutta. Korkeakoulutettu-termi sisältää ylemmän ja alemman korkeakoulututkinnon suorittaneet.

Aikuiskoulutustuen muutokset

Muutosajurit

Hallitusohjelman tavoitteet

- Nuorten aikuisten koulutustason nosto korkeakoulutetuiksi
- Korkeakoulutuksen tarpeettoman kasautumisen ehkäiseminen

Aikuiskoulutustuen muutostarpeet

- Tuki kohdistuu hyvätuloisille ja tukee korkeakoulutettujen kaksinkertaista kouluttautumista
- Tuen turvin opiskelu ei nosta korkeakoulutetun ansiotasoa
- Aikuiskoulutustuki ei lisää koulutukseen osallistuvien määrää
- Tuki ei tue lyhyissä määräaikaissa työsuhteissa olevien tilannetta työmarkkinoilla

Megatrendit

- Teknologian kehittyminen
- Vihreä siirtymä
- Digitalisaatio
- Väestörakenteen muutoksen aiheuttama työurien pidentyminen

Jatkuva oppiminen ja osaamisen kehittäminen kilpailukyvyyn ja tuottavuuden varmistamisessa

Tukeen aiemmin ehdotetut muutokset

Kohdennetaan tuki nykyistä paremmin matalasti koulutetuille, jotka pyrkivät nostamaan koulutustasoaan (VM)

Kohdennetaan aikuiskoulutustukea lieventämään koulutuksen kasautumista (STM)

Aikuiskoulutustuki ehdotetussa skenaariossa

Matalasti koulutetut

43 % tuen nykyisistä käyttäjistä*

Kehitetään tuen saannin edellytyksiä koulutustason nostamiseksi ja tuen paremmaksi kohdentumiseksi

- **Työhistoriavaatimus 5 v**
- Tuen enimmäismäärä 15 kk
- **Kiinteä tuen määrä 1400–1600 €**
- **Määräaikaissa työsuhteissa työskentelevät laajemmin tuen piiriin**

Korkeakoulutetut

49 % tuen nykyisistä käyttäjistä*

Rajataan tuen saannin edellytyksiä, mutta säilytetään mahdollisuus koulutustason nostolle

- Työhistoriavaatimus 8 v
- **Tuen enimmäismäärä 6 kk**
- **Kiinteä tuen määrä 1400–1600 €**

Muutoksen tavoitteet

- Kohdentaa tuen nykytilaa paremmin nuorten aikuisten koulutustason nostoon
- Tukee osaamisen kehittämistä työvoimapuolaloille
- Parantaa ja tasapuolistaa määräaikaissa työsuhteissa olevien tilannetta työmarkkinoilla
- Varmistaa ja turvaa jatkuvan oppimisen mahdollisuudet

*Pohjakoulutustiedon antaminen ei ole pakollista tuen hakemisen yhteydessä

Tehostetaan tuen kohdentumista

Nykytila

1

Tuen ehdot ovat kaikille samanlaiset

Muutosehdotus

Tuen ehdot riippuvat hakijan koulutustaustasta:

- Korkeakoulutetuilta edellytettäisiin yhä 8 vuoden työhistoriaa tuen saamiseksi ja heillä olisi oikeus saada tukea vain 6 kuukautta.
- Enintään toisen asteen suorittaneilta edellytettäisiin vain 5 vuoden työhistoriaa tuen saamiseksi ja heillä olisi oikeus saada tukea 15 kuukautta kuten tällä hetkellä.

Taustatietoja

- Aikuiskoulutustuen lakkauttamisen tavoitteena on saada 8000 työllistä työmarkkinoille opiskelemisen sijaan. Korkeakoulutettujen tukioikeuden rajaaminen lisäisi työllisyyttä, koska tukea käytettäisiin 15 kuukauden sijaan 6 kuukautta.
- Muutos koskisi sekä palkansaajia että yrittäjiä.
- Tukea olisi mahdollista saada myös osakuukaudelle, jolloin korkeakoulutettu voisi saada osaksi tukea 12 kuukautta.

2

Palkansaajan tuki on ansiosidonnainen

Tuki kiinteämääräiseksi:

- Palkansaajan tuen ansiosidonnaisuudesta luovutaan ja tilalle tulisi kiinteämääräinen tuki luokkaa 1400–1600€/kk yksityiskohdista riippuen.

- Palkansaajien täysimääräinen tuki vuosina 2021–2022 on keskimäärin ollut 1513 euroa/kk.
- Tulot, joita henkilö saisi tukiajalla, vaikuttaisivat tuen määrään.
- Yrittäjien tuki on jo tällä hetkellä kiinteä. Sen tasoa voi pohtia uudelleen.

3

Oikeus tukeen päättyy määräaikaisen työsuhteen päättymiseen

Määräaikaisissa työsuhteissa työskentelevät laajemmin tuen piiriin:

- Tukea voi saada määräaikaisuuden päättymisen jälkeen, jos työsuhteet ovat kestäneet yhtäjaksoisesti n vuotta.

- Nykylainsäädännössä oikeus saada tukea voi jatkua työsuhteen päättymisen jälkeen vain, kun kyseessä on toistaiseksi voimassa oleva työsuhde, joka päättyy työntekijästä riippumattomasta syystä.
- Muutos kohdentuisi erityisesti nuoriin aikuisiin, joille avautuisi mahdollisuus koulutustason nostoon ja lopulta työmarkkinoille kiinnittymiseen.

Keskeiset vaikutukset: Tuen ehdot riippuvat hakijan koulutustaustasta

Työhistoriavaatimus ja tukioikeuden pituus

Matalasti koulutetut

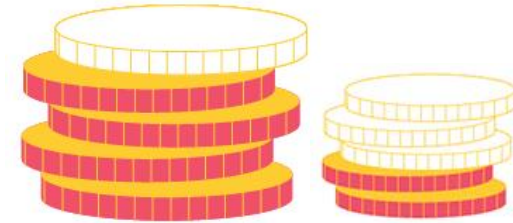
- + Työhistoriavaatimuksen laskeminen edistäisi erityisesti nuorten mahdollisuuksia kouluttautua ja nostaa koulutustasoaan.
- + Edistää työllistymismahdollisuuksia sekä kiinnittymistä työmarkkinoille.
- + Edistää tulotason nostamista.

- 15 kuukautta ei välttämättä riitä koulutustason nostoon.

Korkeakoulutetut

- + Säilyy mahdollisuus opiskelun ja työelämän yhteensovittamiseen tuen avustuksella.
- + Säilyy mahdollisuus osaamisen päivittämiseen.

- Jatkuvan oppimisen mahdollisuudet kaventuvat.
- Osaamisen päivittäminen työelämässä hankaloituu ja hidastuu.
- Edellyttää aiempaa enemmän työn ja opiskelun yhteensovittamista.
- Opiskelusta johtuva tulonmenetyt tulee korvata aiempaa enemmän omilla säästöillä ja lainarahalla.

Vaikutus etuusmenoihin

- **Vuosittain 52 M€ säästö**, kun korkeakoulutetuilla olisi oikeus saada tukea vain 6 kuukautta nykyisen 15 kuukauden sijaan. *
- *Työhistoriavaatimuksen laskemisen vaikutuksia etuusmenoihin ei ole mahdollista laskea rahaston käytettävissä olevilla aineistoilla.*

*Laskelma perustuu nykyiseen tuensaajien määrään, jakaumaan sekä ansiotasoon. Laskelma löytyy [sivulta 13](#).

Keskeiset vaikutukset: Tuki kiinteämääräiseksi

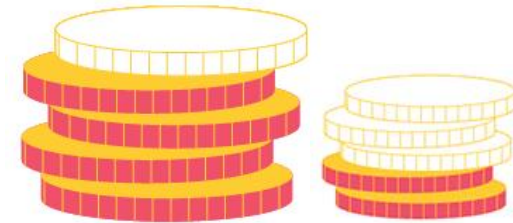
Esimerkiksi 1553 € / kk, joka pohjautuu matalasti koulutettujen ja korkeakoulutettujen keskimääräisiin tuen määriin

Matalasti koulutetut

- + Sääntely muuttuu selkeämmäksi ja ennustettavammaksi.
- + 69 %:lla tuensaajista tuen määrä nousee, minkä seurauksena opiskelusta tulee nykyistä kannattavampaa.
 - Tarkemmin sivulla 16.
- Mahdollisuus vaikuttaa maksettavan tuen määrään poistuu.
- 31 %:lla tuensaajista tuen määrä laskee.
 - Tarkemmin sivulla 16.

Korkeakoulutetut

- + Sääntely muuttuu selkeämmäksi ja ennustettavammaksi.
- + 40 %:lla tuensaajista tuen määrä nousee.
 - Tarkemmin sivulla 17.
- Mahdollisuus vaikuttaa maksettavan tuen määrään poistuu.
- 60 %:lla tuensaajista tuen määrä laskee. Muutos kannustaa opintojen ja työn yhteensovittamiseen.
 - Tarkemmin sivulla 17.

Vaikutus etuusmenoihin

- Tämä yksittäinen muutos nostaisi etuusmenoja noin 4 miljoonalla eurolla.*

*Laskelma perustuu nykyiseen tuensaajien määrään, jakaumaan sekä ansiotasoon. Laskelmat löytyvät [sivuilta 14-15](#).

Keskeiset vaikutukset:

Määräaikaisissa työsuhteissa työskentelevät laajemmin tuen piiriin

Matalasti koulutetut

- + Edistäisi erityisesti nuorten henkilöiden mahdollisuuksia kouluttautumiseen ja koulutustason nostoon.
 - + Edistää työllistymismahdollisuuksia sekä kiinnittymistä työmarkkinoille.
 - + Henkilön opintoihin ei tule katkoa työttömäksi jäämisestä huolimatta.
- Ei ratkaise muiden epätyypillisissä työsuhteissa työskentelevien mahdollisuuksia kouluttautumiseen.

Korkeakoulutetut

- + Edistäisi erityisesti nuorten henkilöiden mahdollisuuksia kouluttautumiseen ja koulutustason nostoon.
 - + Edistää työllistymismahdollisuuksia sekä kiinnittymistä työmarkkinoille.
 - + Henkilön opintoihin ei tule katkoa työttömäksi jäämisestä huolimatta.
- Ei ratkaise muiden epätyypillisissä työsuhteissa työskentelevien mahdollisuuksia kouluttautumiseen.

Vaikutus etuusmenoihin

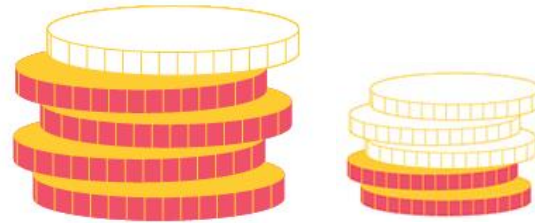
- *Tämän yksittäisen muutoksen vaikutuksia etuusmenoihin ei ole mahdollista laskea rahaston käytettävissä olevilla aineistoilla. Laskelma muutosten yhdistelmävaikutuksista jäljempänä esityksessä.*

1

2

Arvio ehdotettujen muutosten yhteisvaikutuksista etuusmenoihin

Tuen ehtojen muuttaminen pohjakoulutuksen perusteella ja tuen muuttaminen kiinteämääräiseksi (tässä 1553 € /kk)

Vaikutus etuusmenoihin

- Muutosten oletetaan lisäävän aikuiskoulutustuen käyttöä matalasti koulutettujen osalta ja vähentävän tuen houkuttelevuutta korkeakoulutettujen keskuudessa.
- Matalasti koulutetuille maksettavien tukien määrä tulee nousemaan 7–24 miljoonalla eurolla riippuen tuensaajien määrästä.
- Korkeakoulutetuille maksettavien tukien määrä tulee laskemaan 43–67 miljoonalla riippuen tuensaajien määrästä.

*Laskelmat perustuvat vuoden 2022 tuensaajamääriin sekä keskimääräiseen käytettyjen tukipäivien määrään. Taustalaskelmat löytyvät [sivuilta 13-15](#).

Matalasti koulutettujen tuensaajien määrä	Vaikutus etuusmenoihin
Ei muutu	+ 7 M€
Kasvaa 10 %	+ 15 M€
Kasvaa 20 %	+ 24 M€

Korkeakoulutettujen tuensaajien määrä	Vaikutus etuusmenoihin
Ei muutu	- 43 M€
Vähenee 10 %	- 48 M€
Vähenee 20 %	- 53 M€
Vähenee 50 %	- 67 M€

Liitteet

Tavoitteena tehokkaat digipalvelut ja tyytyväiset asiakkaat

AIKUISKOULUTUSTUKEA SAI

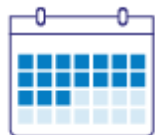
30 124

henkilöä, joista
97,3 % palkansaajia
ja 2,7 % yrittäjiä

PALKANSAAJAN AIKUISKOULUTUSTUKIPÄÄTÖSTEN MÄÄRÄ

Ensipäätöksiä

33 942 kpl

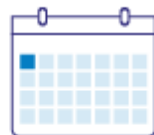

Keskimääräinen
käsittelyaika

17 pv

Maksupäätöksiä

133 756 kpl

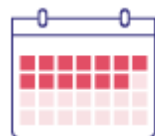
Keskimääräinen
käsittelyaika

1 pv

Automaattisten
päätösten osuus **78 %**

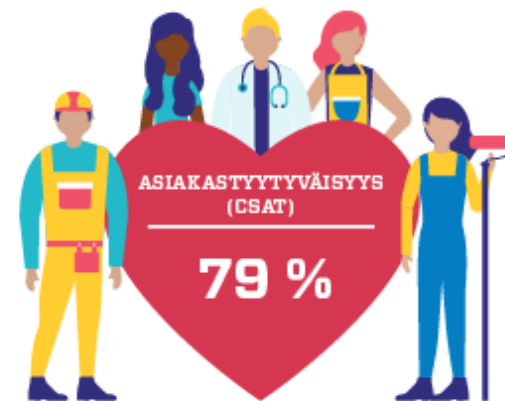
YRITTÄJÄN AIKUISKOULUTUSTUKIPÄÄTÖSTEN MÄÄRÄ

952 kpl

Keskimääräinen
käsittelyaika

13 pv

AIKUISKOULUTUSTUEN ASIAKASKONTAKTIT (KPL)

Verkkosivujen
katselut

1 107 633

Puhelut

36 254

Kirjautumiset
asiointipalveluun

689 752

Viestit asiointi-
palvelussa

64 592

Laskurien
käyttökerrat

202 402

Sähköpostit

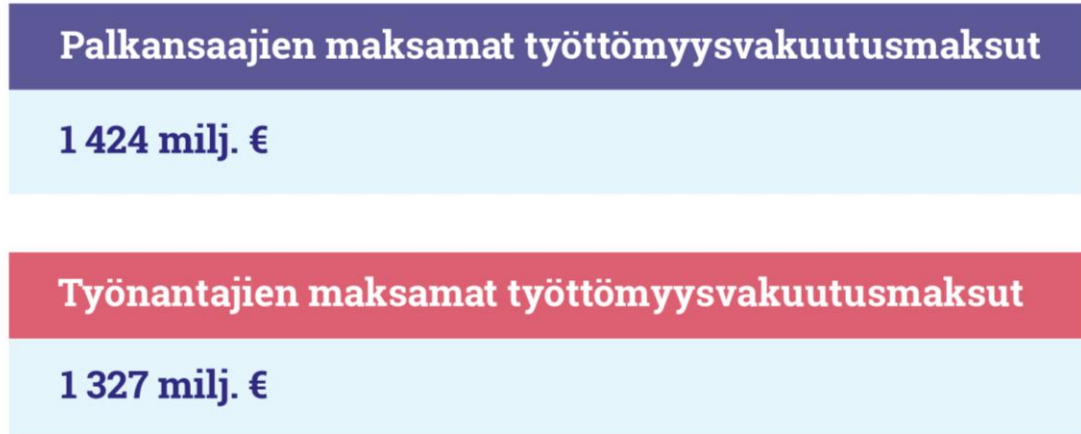
14 089

Aikuiskoulutustuki vuonna 2022

- Aikuiskoulutustukea maksettiin 30 124 henkilölle yhteensä 178 miljoonaa euroa.
 - Yrittäjien osuus aikuiskoulutustuen saajista oli 2,7 %.

Kerätyt työttömyysvakuutusmaksut vuonna 2022

Vuonna 2022 työttömyysvakuutusmaksuja kerättiin yhteensä 2 751 milj. €

Työnantaja pidättää työntekijän palkasta maksun ja maksaa sekä oman että työntekijänsä osuudet työttömyysvakuutusmaksuista Työllisyysrahastolle.

1 Etuusmenovaikutus: enimmäiskeston porrastaminen pohjakoulutuksen perusteella

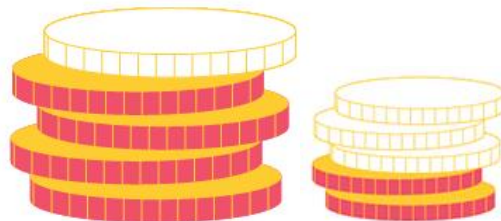
Syntyvä laskennallinen säästö etuusmenoon olisi nykyisellä etuuden tasolla vuosittain 52 M€. Tuen enimmäiskeston laskeminen kuuteen kuukauteen korkeakoulutetuilla toisi keskimäärin viiden tukikuukauden säästön tuensaajaa kohti.

Vuonna 2022	
Korkeakoulutettuja tuensaajia	14340
Yli 6 kk tukea käyttäneitä	$0.45 \times 14340 = 6453$
Keskimääräinen täyden kuukauden tuki	1614
Syntyvä säästö	$5 \times 1614 \times 6453 = 52 \text{ Meur}$

- Esitetty lakimuutos koskisi korkeakoulutettuja, joiden tuen enimmäiskesto rajattaisiin kuuteen kuukauteen. Matalasti koulutetuilla henkilöillä tuen enimmäiskesto säilyisi 15 kuukaudessa
- Vuositasolla (tarkastelujakso 2019-2022) keskimäärin 45 % korkeakoulutetuista palkansaajan aikuiskoulutustuen saajista oli käyttänyt tukea yli kuusi tukikuukautta.
 - Yli kuusi tukikuukautta käyttäneet tuensaajat käyttivät keskimäärin 11 tukikuukautta käytettävissä olevasta 15 tukikuukaudesta
- Laskelmassa on otettu huomioon tuensaajien keskimääräinen koko kuukauden tuki sekä keskimääräinen tukiaika. Laskelmassa ei ole otettu huomioon sitä, että tuensaajalla voi olla tukiaikana ansioita, jotka vaikuttaisivat maksettavan etuuden määrään vähentävästi

2 Vaikutus etuusmenoon: tuki kiinteämääräiseksi - matalasti koulutetut henkilöt

Matalasti koulutettujen tuensaajien määrä	Vaikutus etuusmenoihin
Ei muutu	+ 7 M€
Kasvaa 10 %	+ 15 M€
Kasvaa 20 %	+ 24 M€

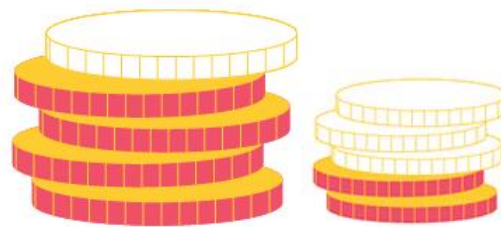

Jos matalasti koulutettujen tuensaajien määrä ei muuttuisi, kasvaisivat etuusmenot noin 7 miljoonalla eurolla.

- Laskelmassa kiinteän tuen määränä on käytetty 1553 € kuukautta kohti.
- Laskelmassa ovat mukana matalasti koulutetut palkansaajan aikuiskoulutustuen saajat vuodelta 2022 (yhteensä 12740).
- Laskelmassa on otettu huomioon tuensaajien keskimääräinen koko kuukauden tuki sekä keskimääräinen tukiaika. Laskelmassa ei ole otettu huomioon sitä, että tuensaajalla voi olla tukiaikana ansioita, jotka vaikuttaisivat maksettavan tuen määrään vähentävästi.
- Matalasti koulutettujen palkansaajien täysimääräinen tuki vuonna 2022 on keskimäärin ollut 1438 euroa.

2 Vaikutus etuusmenoon: tuki kiinteämääräiseksi - korkeakoulutetut henkilöt

Korkeakoulutettujen tuensaajien määrä	Vaikutus etuusmenoihin
Ei muutu	- 3 M€
Vähenee 10 %	- 12 M€
Vähenee 20 %	- 21 M€
Vähenee 50 %	- 47 M€

Jos korkeakoulutettujen etuudensaajien määrä ei muuttuisi, vähenevät etuusmenot noin 3 miljoonalla eurolla.

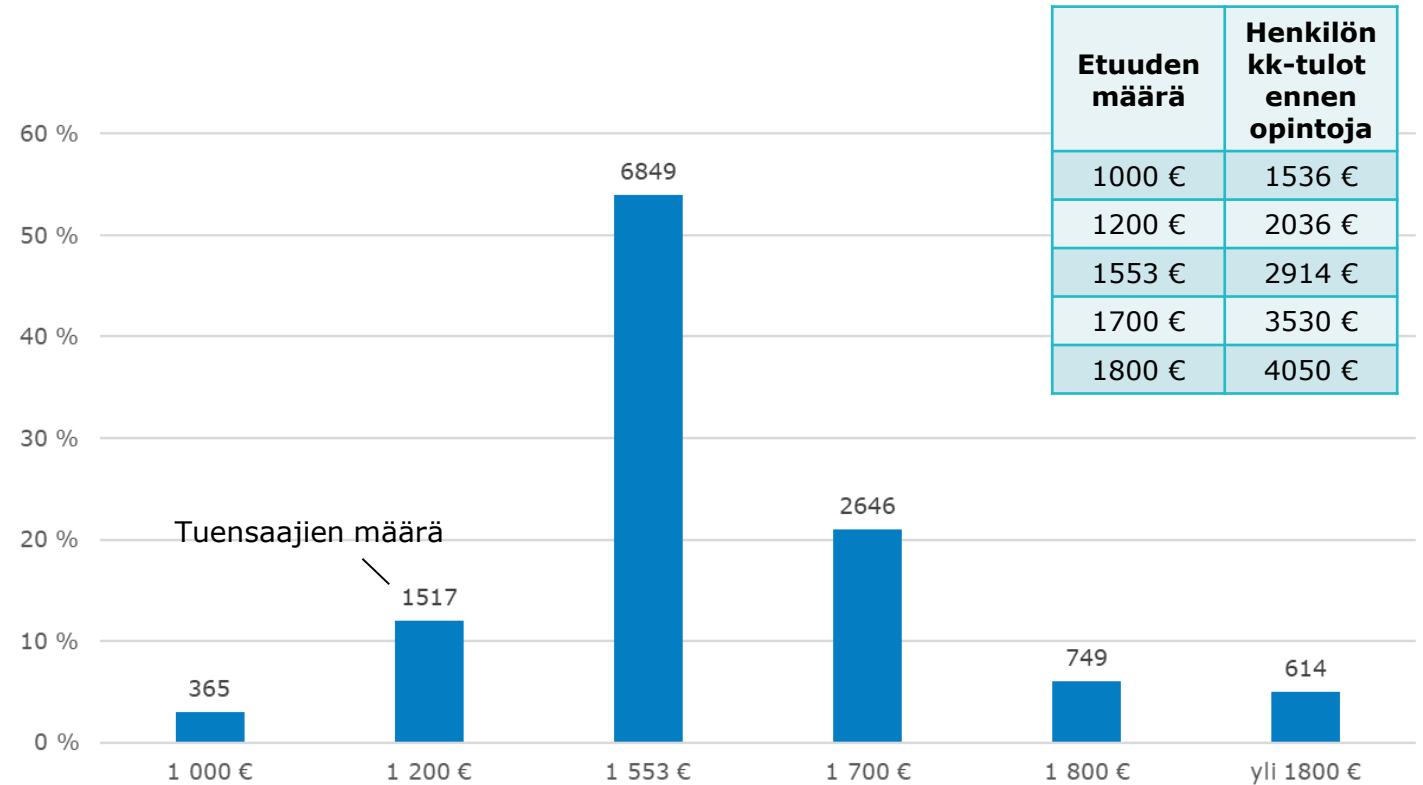
- Laskelmassa kiinteän tuen määränä on käytetty 1553 € kuukautta kohti.
- Laskelmassa ovat mukana korkeasti koulutetut palkansaajan aikuiskoulutustuen saajat vuodelta 2022 (yhteensä 14340)
- Laskelmassa on otettu huomioon tuensaajien keskimääräinen koko kuukauden tuki sekä keskimääräinen tukiaika. Laskelmassa ei ole otettu huomioon sitä, että tuensaajalla voi olla tukiaikana ansioita, jotka vaikuttaisivat maksettavan tuen määrään vähentävästi.
- Korkeakoulutettujen palkansaajien täysimääräinen tuki vuonna 2022 on keskimäärin ollut 1614 euroa.

2 Tuen määrästä 1553 €: vaikutukset matalasti koulutettuihin tuensaajiin

Jos kiinteämääräinen täysimääräinen tuki olisi 1553 euroa, se vaikuttaisi matalasti koulutettujen tuen määrään:

- **69 %:lla tuensaajista tuen määrä nousee**
- **31 %:lla laskee**

Palkka- ja palkkiotulojen mediaani vuonna 2022 yksityisellä sektorilla 3625 euroa. (Tilastokeskus 2023)

	1000 €	1200 €	1553 €	1700 €	1800 €	Yli 1800 €
Vaikutus kuukauden täysimääräiseen tukeen	+ 653 €	+ 430 €	+ 165 €	- 62 €	- 190 €	- 396 €

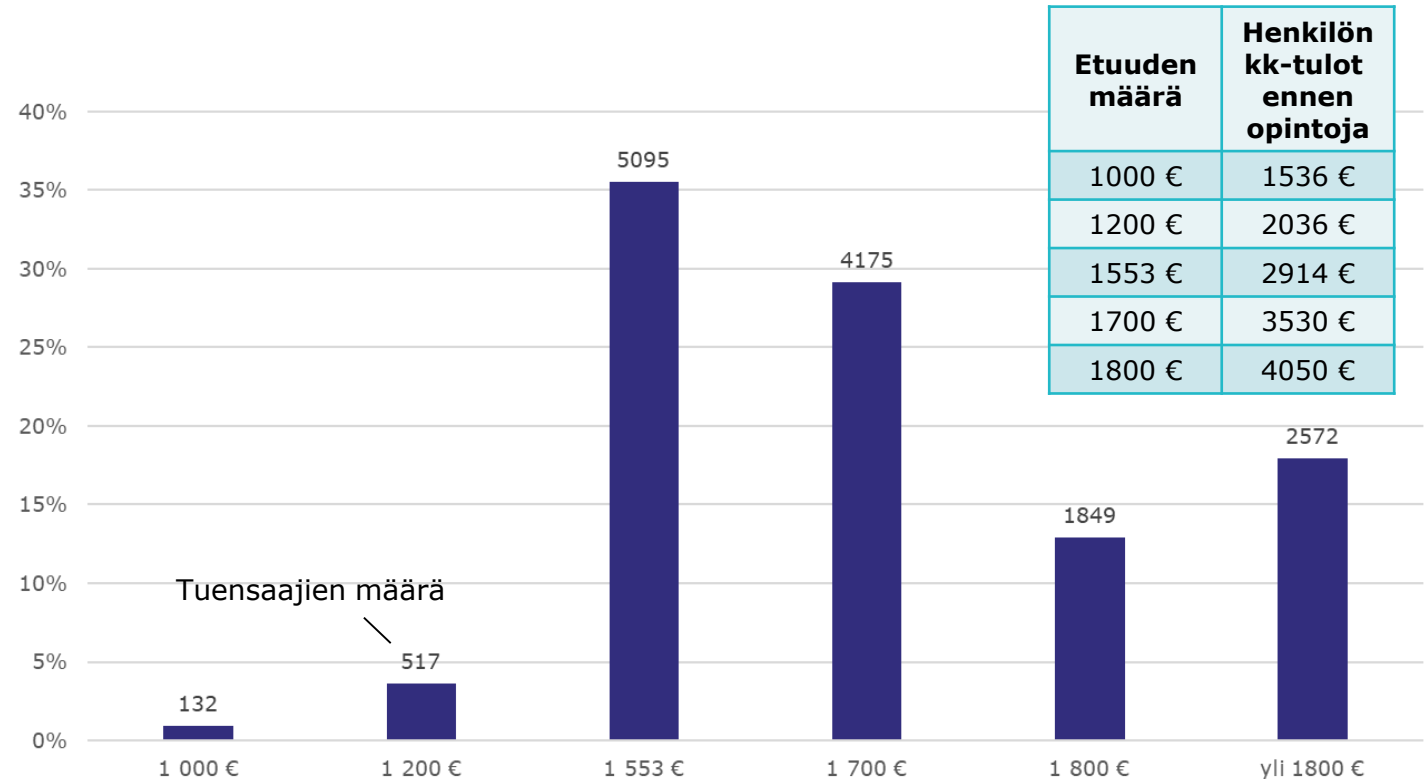
Luvut vuodelta 2022

2 Tuen määrästä 1553 €: vaikutukset korkeakoulutettuihin tuensaajiin

Jos kiinteämääräinen täysimääräinen tuki olisi 1553 euroa, se vaikuttaisi korkeakoulutettujen tuen määrään:

- **60 %:lla tuensaajista tuen määrä laskee**
- **40 %:lla nousee**

Palkka- ja palkkiotulojen mediaani vuonna 2022 yksityisellä sektorilla 3625 euroa. (Tilastokeskus 2023)

	1000 €	1200 €	1553 €	1700 €	1800 €	Yli 1800 €
Vaikutus kuukauden täysimääräiseen tukeen	+ 658 €	+ 432 €	+ 127 €	- 23 €	- 136 €	- 459 €

Luvut vuodelta 2022

Kiitos!

Tuulikki Saari

Johtaja, asiakkuudet

040 679 8065

tuulikki.saari@tyollisyysrahasto.fi

www.tyollisyysrahasto.fi

Työllisyysrahasto

Sysselsättningsfonden | Employment Fund

Tietopyynnöt:

kirjaamo@tyollisyysrahasto.fi